

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยถือเป็นประเทศเกษตรกรรม ถึงแม้ว่าในปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมจะเจริญเติบโตมาก แต่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศยังคงอยู่ในภาคเกษตรกรรม ภาวะเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2550 กำลังประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจชะลอตัว ภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ได้รับความเดือดร้อน ในเรื่องต้นทุนสินค้าที่สูงขึ้นและยอดขายที่ลดลง (ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2550: ออนไลน์) ดังนั้น การประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่น่าสนใจ และจะเป็นตัวช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตได้ในอนาคต

งา เป็นพืชน้ำมันชนิดหนึ่งที่มีแนวโน้มทวีความสำคัญทางเศรษฐกิจมากขึ้นทุกปี เพราะเป็นพืชที่มีศักยภาพในการผลิตและการตลาดสูง กล่าวคือปลูกง่าย ลงทุนน้อย ทนต่อสภาพแห้งแล้งได้ดี เกษตรกรจึงนิยมปลูกทั้งก่อนและหลังการทำนาและในที่ดินอเนกประสงค์ ทั้งยังมีราคาดีตลอดมาเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ (สุขสันต์ สุทธิผลไพบุลย์, 2550: ออนไลน์) เมล็ดงามีสารอาหารสำคัญ ประกอบไปด้วยกรดไขมันไม่อิ่มตัว ช่วยลดระดับคอเลสเตอรอลในเลือด โปรตีนที่มีกรดอะมิโนที่จำเป็นอยู่ครบทุกชนิด โดยเฉพาะเมธิโอนิน ซึ่งมีอยู่น้อยในโปรตีนตัวเหลือง วิตามินบีทุกชนิดยกเว้นวิตามินบี12 แคลเซียมและฟอสฟอรัสในงาจะมีอยู่มากกว่าผักชนิดอื่นๆ ถึงร้อยละ 40 และ 20 งาจึงเป็นแหล่งของสารอาหารที่น่าสนใจที่อาจจะช่วยบรรเทาโรคบางชนิดได้ เช่น โรคเหน็บชา โรคปวดตามข้อกระดูก เป็นต้น(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะวิทยาศาสตร์, ชมรมเทคโนโลยีทางอาหารและชีวภาพ, 2549: 8)

การปลูกงาของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีตามความต้องการของตลาด ในปี พ.ศ. 2548 มีผลผลิตงาทั้งสิ้น 2,987,342 ตัน คิดเป็นมูลค่า 2,642,187,000 ดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2543 ถึงร้อยละ 13.67 โดยประเทศผู้ผลิตงาที่สำคัญของโลกห้าอันดับแรก ได้แก่ จีน อินเดีย พม่า ชูแดนและยูกันดา โดยเฉพาะประเทศจีนสามารถผลิตงาได้มากที่สุดถึง 704,458 ตัน ในขณะที่ประเทศไทยผลผลิตงาอยู่ที่ 42,000 ตัน อยู่ในอันดับที่ 11 ของโลก โดยมีอัตราการเจริญเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 8.30 (Food and Agricultural Organization of the United Nations, 2005: Online)

ปี พ.ศ. 2549 ประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกงารวมทั้งสิ้น 406,000 ไร่ ผลผลิต 41,000 ตัน มูลค่าของผลผลิต 939 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2550: ออนไลน์) แหล่งปลูกงาของไทยกระจายอยู่เกือบทุกภาคของประเทศ โดยภาคเหนือเป็นแหล่งผลิตที่ใหญ่ที่สุด แหล่งปลูกที่สำคัญ

คือ จังหวัดอุดรดิตต์ สุโขทัย เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ ลำปาง พิชณุโลก น่าน แม่ฮ่องสอน อุทัยธานี ลำพูน (กรมวิชาการเกษตร, 2550: ออนไลน์)

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีการปลูกงาเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีสภาพภูมิอากาศ สภาพดินและปริมาณน้ำฝนที่เหมาะสมต่อการปลูก พันธุ์งาที่เกษตรกรปลูก คือ งาดำ ปลูกในเขตอำเภอเมือง ปาย และแม่ลาน้อย ส่วนงาขาวปลูกในเขตอำเภอเมือง ปางมะผ้า ขุนยวม และแม่สะเรียง โดยจะปลูกตามที่ราบใกล้ลุ่มน้ำ หรือบริเวณที่เป็นเนินเขา ทำการเพาะปลูกหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวเหลืองและกระเทียมแล้วในช่วงเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม และเก็บเกี่ยวผลผลิตตั้งแต่เดือนสิงหาคม-ธันวาคม งาที่ปลูกในช่วงนี้ เมล็ดส่วนใหญ่จะมีคุณภาพดี ความชื้นในเมล็ดต่ำ มีสิ่งเจือปนน้อย ทำให้ราคาอยู่ในระดับที่ค่อนข้างดี ส่งผลในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ราคาสูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 15-20 บาท ขึ้นไปอยู่ที่ 25-35 บาทต่อกิโลกรัม รวมทั้งปริมาณที่เกษตรกรผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ทำให้ต้องมีการนำเข้าจากพม่า โดยปี พ.ศ. 2549 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่เพาะปลูกงาขาว 674 ไร่ งาดำ 496 ไร่ รวมทั้งสิ้น 1,170 ไร่ ผลผลิต 79 ตัน และปี พ.ศ. 2550 มีพื้นที่เพาะปลูกงาขาว 195 ไร่ และงาดำ 797 ไร่ รวมทั้งสิ้น 992 ไร่ ดังตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 จำนวนเกษตรกรและพื้นที่เพาะปลูกงา ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี พ.ศ.2550

อำเภอ	งาขาว		งาดำ		รวม	
	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
เมือง	14	44	196	725	210	769
ปางมะผ้า	36	114	0	0	36	114
ปาย	0	0	27	39	27	39
ขุนยวม	8	25	0	0	8	25
แม่สะเรียง	5	12	0	0	5	12
แม่ลาน้อย	0	0	25	33	25	33
รวม	63	195	248	797	311	992

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน (2550: ข้อมูลคอมพิวเตอร์)

จากตารางที่ 1-1 แสดงถึงจำนวนเกษตรกรและพื้นที่เพาะปลูกงา ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุดในอำเภอปางมะผ้า มีพื้นที่ 114 ไร่ รองลงมาได้แก่อำเภอเมือง มีพื้นที่ 44 ไร่ และงาดำมีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุดในอำเภอเมือง มีพื้นที่ 725 ไร่ เนื่องจากอำเภอเมืองและอำเภอปางมะผ้าเป็นสองอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกงามากที่สุดของจังหวัดแม่ฮ่องสอนผู้ศึกษาจึงสนใจเก็บข้อมูลการปลูกงาของเกษตรกรในอำเภอปางมะผ้าและอำเภอเมือง และการปลูกงาดำของเกษตรกรในอำเภอเมือง

งาเป็นพืชที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ และเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นอย่างมาก แม้ช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุน เช่น โครงการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากงา ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด โครงการงาและผลิตภัณฑ์งามืองสามหมอก ที่ให้การสนับสนุนด้านเงินทุน เป็นต้น แต่โครงการส่วนใหญ่เป็นการเน้นทางการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากงามากกว่าด้านการเพาะปลูก ซึ่งปัญหาที่พบเหมือนกันทุกโครงการ คือ ปัญหาในเรื่องของปริมาณงาที่มีไม่เพียงพอเนื่องจากงาที่ผลิตได้ในจังหวัดมีน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด จึงเป็นการยากที่จะส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากงาให้เติบโตยิ่งขึ้น หากยังไม่มีการพัฒนาในเรื่องของผลผลิตงาให้ได้มากเสียก่อน ประกอบกับเกษตรกรยังคุ้นเคยกับการปลูกพืชเดิมๆ โดยเห็นว่าการปลูกงาเป็นการปลูกเสริมรายได้และใช้สำหรับการบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น (คณะผู้บริหารการคลังประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2549: 5-6) การศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกงาได้ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด จะเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการปลูกงาอยู่แล้ว จากข้อมูลและสภาวะการณดังกล่าวข้างต้นและถือเป็นโอกาสดีในการลงทุน

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกงาของเกษตรกรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อหาถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกงา และเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับเกษตรกร ผู้ที่สนใจ หรือแม้กระทั่งหน่วยงานของรัฐสำหรับใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมแก่เกษตรกรในการปลูกงา เพื่อนำผลผลิตไปรองรับการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์จากงา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกงาของเกษตรกรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ทำให้ทราบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกยางของเกษตรกรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุนปลูกยางในอนาคต สำหรับเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมและช่วยเหลือแก่เกษตรกรผู้ปลูกยาง

นิยามศัพท์

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนทั้งสิ้นที่ใช้ในการปลูกยางของเกษตรกรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ผลตอบแทน หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการปลูกยางของเกษตรกรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

งา หมายถึง ชื่อไม้ล้มลุกชนิด *Sesamum orientale* L. ในวงศ์ Pedaliaceae ผลเป็นฝัก มีเมล็ดเล็กๆ สีขาวหรือดำ ใช้ประกอบอาหารหรือสกัดน้ำมัน (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, 2550: ออนไลน์)

เกษตรปลอดสารเคมี คือ เกษตรที่ยังมีการใช้ปุ๋ยเคมีอยู่บ้างผสมผสานกับปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อจัดการธาตุอาหารให้สมดุล และยังใช้สารเคมีกำจัดโรคพืช และศัตรูพืชอยู่บ้างเช่นกัน แต่ในปริมาณไม่มาก และใช้ในช่วงระยะเวลาที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค (จุลณีย์ ถนอมผล, 2545: 5)